

ŠPORT IN REKREACIJA KOT POVEZOVALNI DEJAVNOSTI PROSTORA S SKUPNOSTJO NA PRIMERU REVITALIZACIJE KOSTANJEVICE NA KRKI

Diplomsko delo

Univerzitetni študijski program prve stopnje urbanizem

Avtor: Tinkara Urbančič

Mentorica: izr. prof. mag. Polona Filipič Gorenšek

UVOD

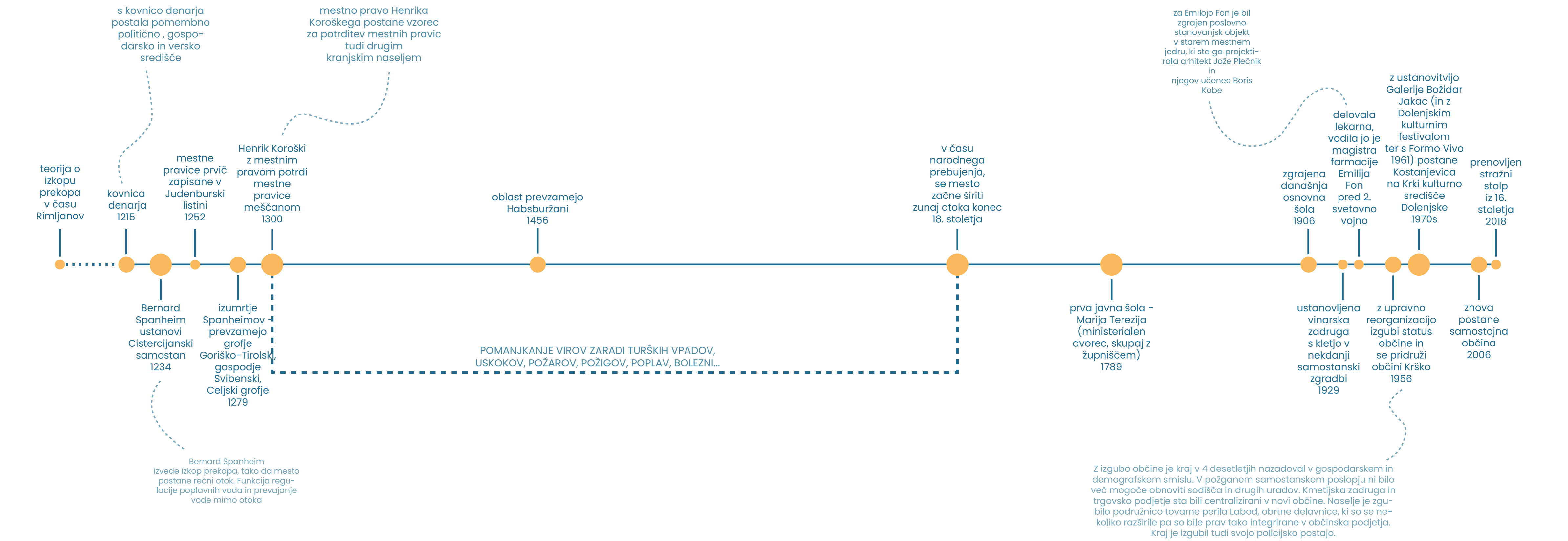
Osrednja tema diplomske naloge je revitalizacija grajenih struktur in odprtih bivalnih površin v Kostanjevici na Krki, kjer je namen prenove in ponovne oživitve območja povezovanje skupnosti skozi šport in rekreacijo, ki sta pomembna gradnika identitete kraja. Iz uvodnih analiz in vrednotenja širšega konteksta kraja je razviden ključni razvojni potencial obravnavane lokacije. Kraj s široko ponudbo športno-rekreacijskih dogodkov in športnih društev potrebuje ustrezne prostore in infrastrukturo zunanjih dostopnih površin za nadaljnji, predvsem trajnostni prostorski razvoj, kjer je povezana skupnost eden od treh osrednjih ciljev.

OPIS LOKACIJE

Kostanjevica na Krki je najmanjše mesto v Sloveniji in hkrati najstarejše na Dolenjskem. Nahaja se v jugovzhodni Sloveniji, v posavski statistični regiji in spada v občino Kostanjevica na Krki. Meri 58 km² in se po površini uvršča na 119. mesto med slovenskimi občinami. Obsega 28 naselij. Občina je postala samostojna leta 2007, ko se je ločila od občine Krško, in ima približno 2.500 prebivalcev. Je edino mesto v Sloveniji, ki leži na rečnem otoku. Otok je umeten in je nastal ob prerezu večjega okljuka Krke. Otok obsega 2,4 km² in leži na nadmorski višini 150 m. Mesto ima 689 prebivalcev, gostota prebivalstva pa je 290 prebivalcev/km². Zaradi svoje bogate zgodovine in kulturne dediščine je bilo mesto leta 1997 razglašeno za kulturni in zgodovinski spomenik. Ime je dobilo iz besede kostel, kar pomeni utrjena cerkev s taborom, in opisom lege mesta. Danes je mestece pod spomeniškim varstvom, zaradi pogostih poplav pa se ga je oprijelo ime Dolenjske Benetke. Otok Kostanjevice na Krki je eden od štirih otokov na reki Krki in edini še stalno naseljen. (Občina Kostanjevica na Krki)

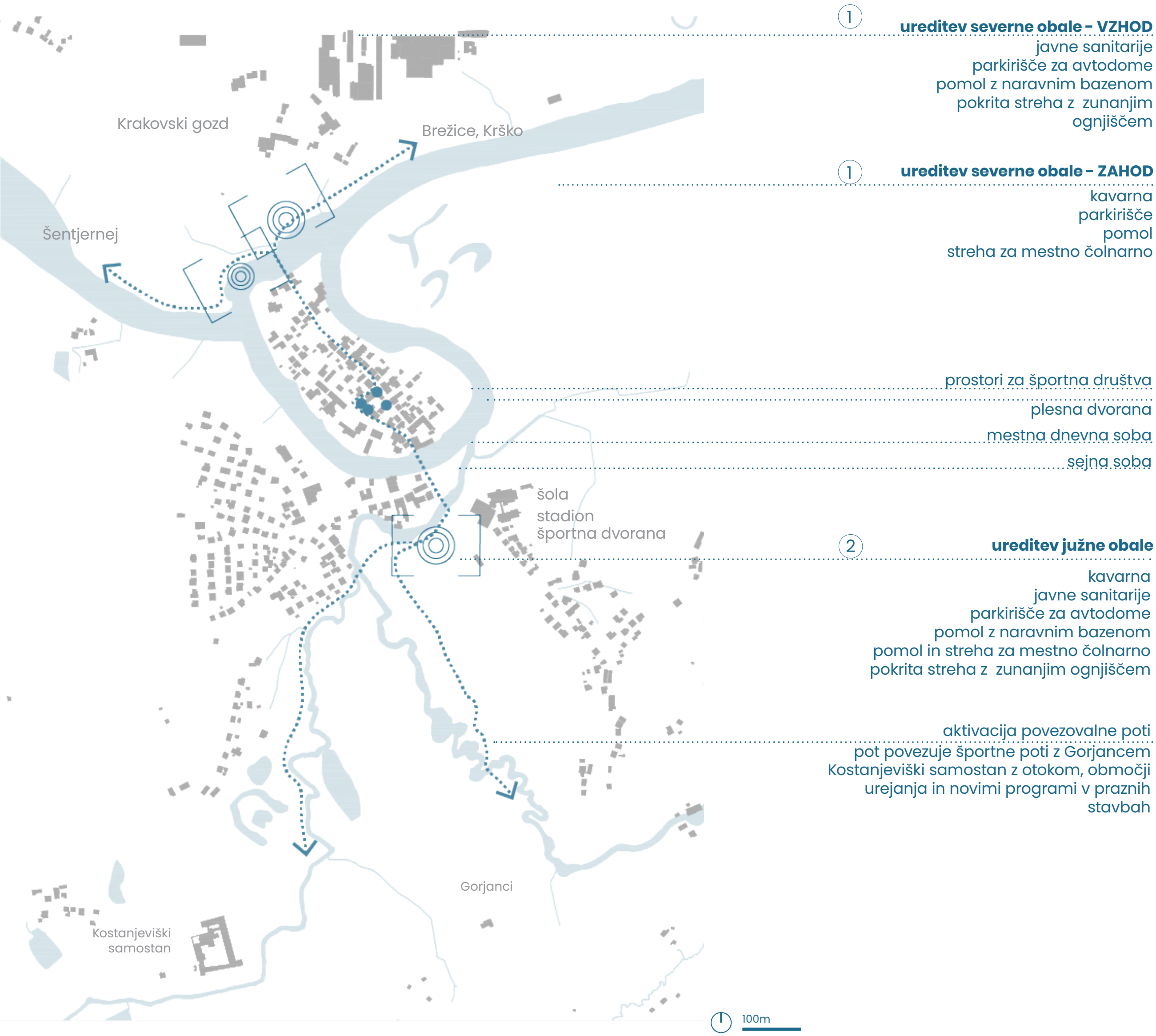

ZGODOVINSKI RAZVOJ KRAJA

KONCEPT UREJANJA

Projektne intervencije po fazah aktivirajo območje pivovarne Union po načelu »z vrha proti tlam« ter ga vpnejo v omrežje urejenih športnorekreacijskih površin, pešpoti in kolesarskih stez širše okolice z namenom postopnega uvajanja sprememb in dolgoročne revitalizacije obravnavanega območja Union. V procesu revitalizacije obravnavanega območja se prikaže fazna aplikacija z natančnejšo obravnavo zasnove prve faze aktivacije neizkoriščenih površin na ravnih strehah obstoječih objektov.

OPIS PROBLEMA

S pojavom razpršene urbanizacije se vedno več krajev postopno spreminja v pretežno spalna naselja, kjer ljudje preživljajo vedno manj svojega prostega časa. V službo odhajajo izven domačega kraja, saj mali kraji nudijo zelo malo zaposlitvenih možnosti, po opravkih in v trgovine tudi raje zahajajo v večje sosednje kraje, kjer je ponudba večja. Mali kraji tako hitro zaostanejo v razvoju in njihova vitalnost počasi zamira. Podoben primer je tudi Kostanjevica na Krki, čeprav so analize pokazale, da se tukajšnja skupnost navkljub zgoraj opisani težavi še vedno zrcali v široki ponudbi športno-rekreacijskih dejavnosti. Velik nabor športnih društev in dogodkov krepi in povezuje tukajšnjo skupnost, zato je ustvarjanje primernih prostorskih kapacitet za njihovo izvajanje ključno tudi v duhu trajnostne revitalizacije kraja. Kostanjevica na Krki ima bogato naravno krajino, ki nudi veliko možnosti za šport in rekreacijo, primanjkuje pa ji ključna prostorska infrastruktura, ki bi omogočila notranji razvoj kraja in krepitev teh dejavnosti, ki so tudi temelj povezane skupnosti.

Ustvarjanje oziroma prenova obstoječih skupnih grajenih in zunanjih prostorov spodbuja tako nadaljnji razvoj športno-rekreacijskih dejavnosti kot druženje krajanov, medgeneracijsko povezovanje in prenos znanj ter tako omogoča krepitev vseh treh stebrov trajnostnega razvoja: okolje, skupnost in gospodarstvo.

CILJ NALOGE

Namen in cilj diplomske naloge sta predlagati načine, kako spodbuditi revitalizacijo obravnavanega kraja s pomočjo obstoječih športno-rekreacijskih dejavnosti, z uvajanjem novih vsebin in dogodkov ter z implementacijo poti, aktivnih odprtih bivalnih površin in druge grajene infrastrukture, primerne za šport, rekreacijo in oddih, kar lahko vodi do trajnega povezovanja skupnosti in vpliva na vzdržen razvoj okolja in močne mestne ekonomije.

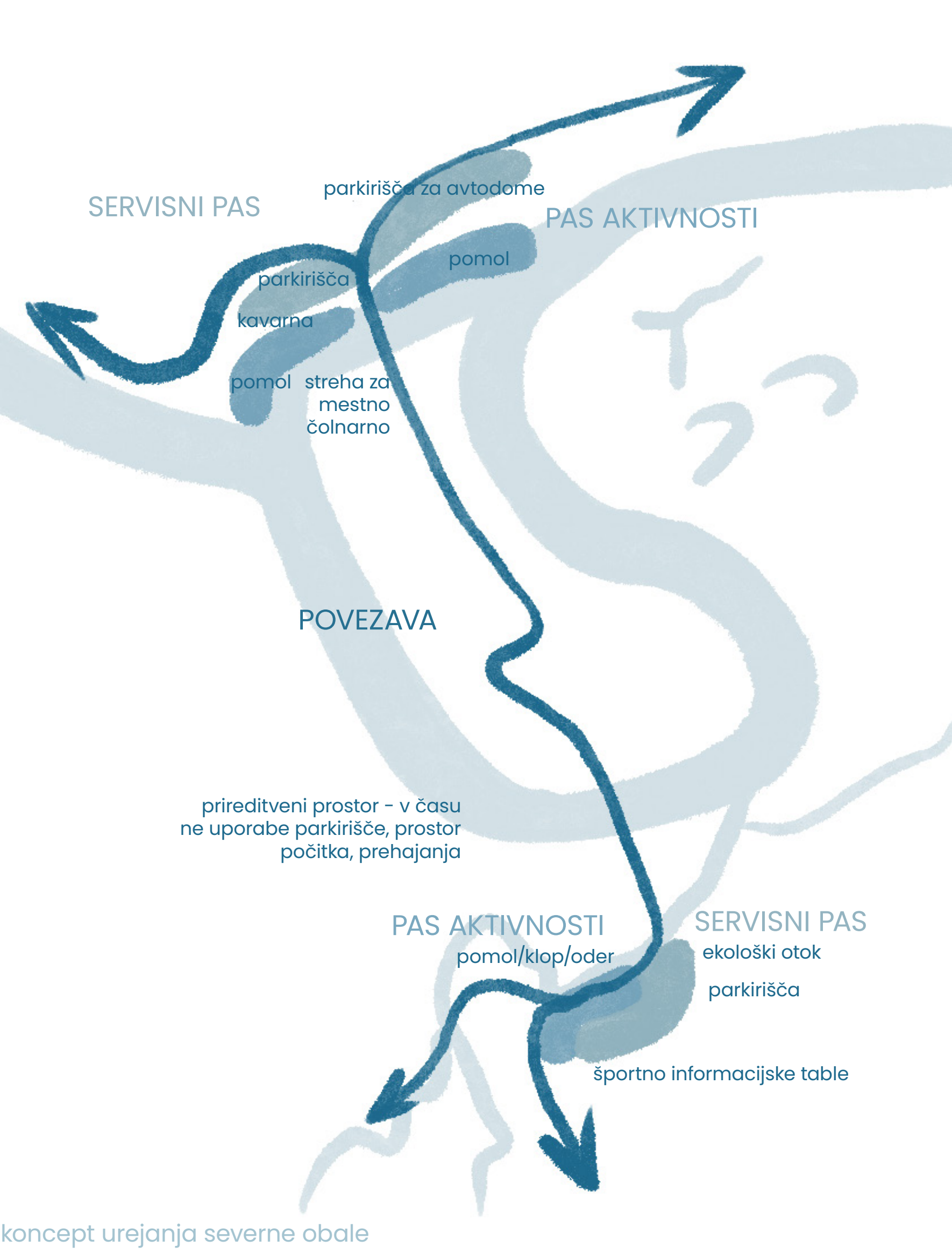
OPIS PROJEKTA

Z namenom identifikacije potencialnih lokacij za razvoj koncepta se je na makro nivoju preučilo potencialne odprte bivalne površine, ki nudijo možnosti za razvoj športnih aktivnosti, obstoječe poti, ki povezujejo dele kraja, zapuščene stavbe, ki se jih preuredi v športne namene in že obstoječe športne površine, ki potrebujejo le nadgradnjo. Na mikro nivoju se zasnova projekta osredotoča na zagotavljanje vsebin za občane in obiskovalce ter potrebe športnih društev. Projekt je razdeljen na dva sklopa: ureditev zunanjih površin in umeščanje manjkajočih vsebin v zapuščene stavbe na otoku, z namenom trajnostne revitalizacije kraja Kostanjevice na Krki.

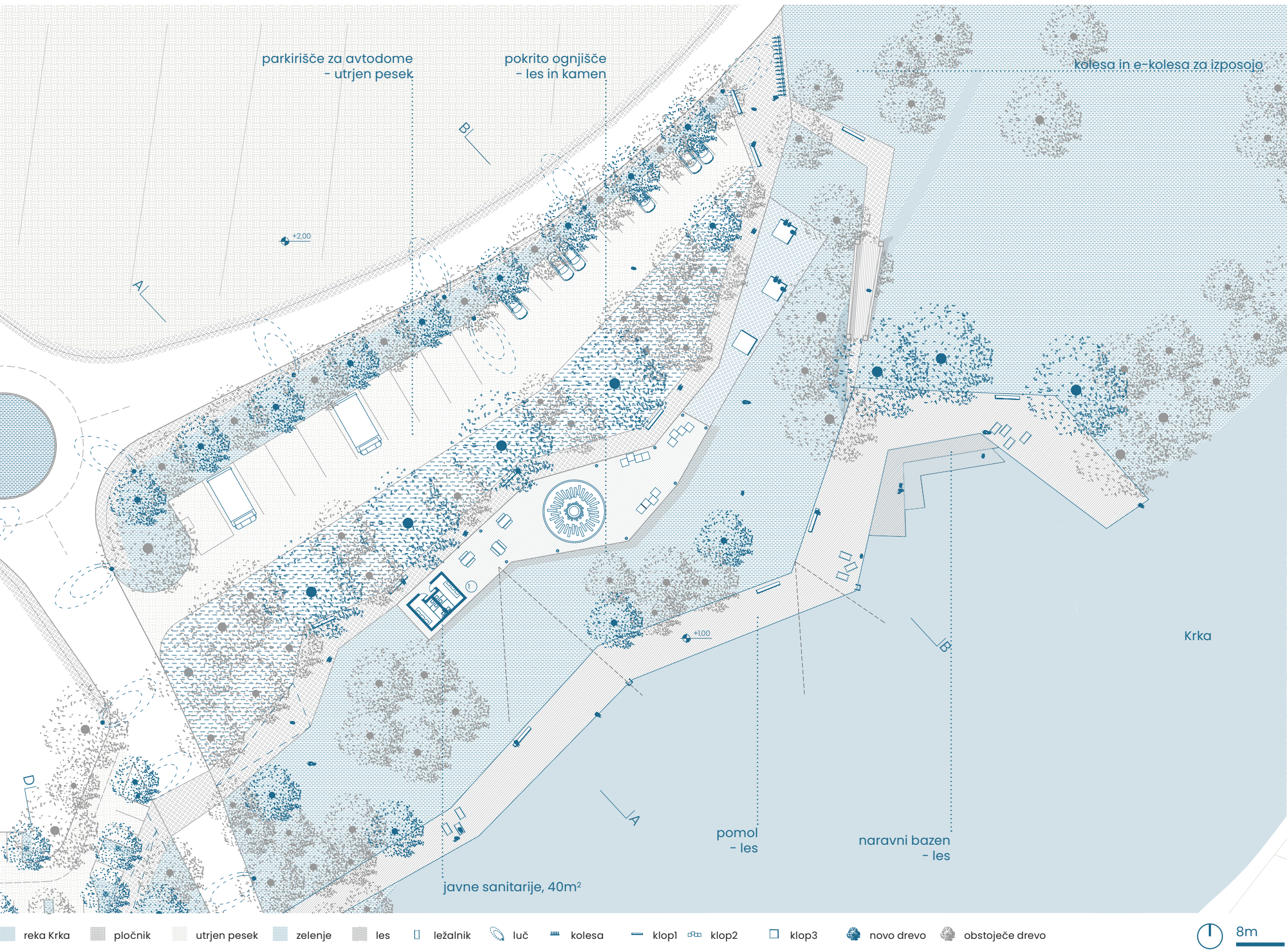
Zasnova urejanja obsega:

- zunanje površine, zelene površine, površine za rekreacijo in sprostitev ter športna igrišča, ki sourejena človeku prijetno in vabijo na preživljanje časa v naravi;
- preurejanje zapuščenih stavb pomeni spodbujanje življenja na otoku. Predvidena je preureditev programa starih zapuščenih stavb na otoku. V stavbe umeščamo vsebine, ki zagotavljajo izvajanje športnih dejavnosti in pripomorejo k povezani skupnosti, kot so skupne seje sobe, prostori za sestanke, plesna dvorana za plesno društvo in jogo ter drugi skupnostni prostori.

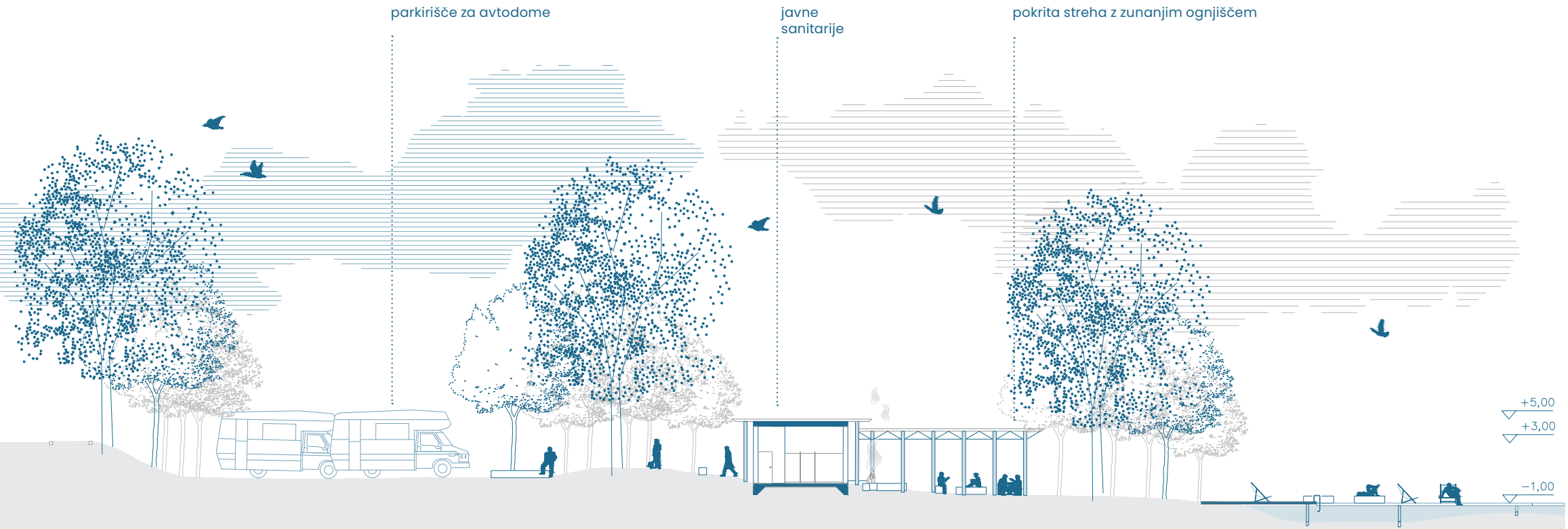
Z izgubo občine je kraj v 4 desetletjih nazadoval v gospodarskem in demografskem smislu. V požganem samostanskem poslopju ni bilo več mogoče obnoviti sodišča in drugih uradov. Kmetijska zadruga in trgovsko podjetje sta bili centralizirani v novi občini. Naselje je zgubilo podružnico tovarne perila Labod, obrtne delavnice, ki so se nekoliko razširile pa so bile prav tako integrirane v občinska podjetja. Kraj je izgubil tudi svojo policijsko postajo.

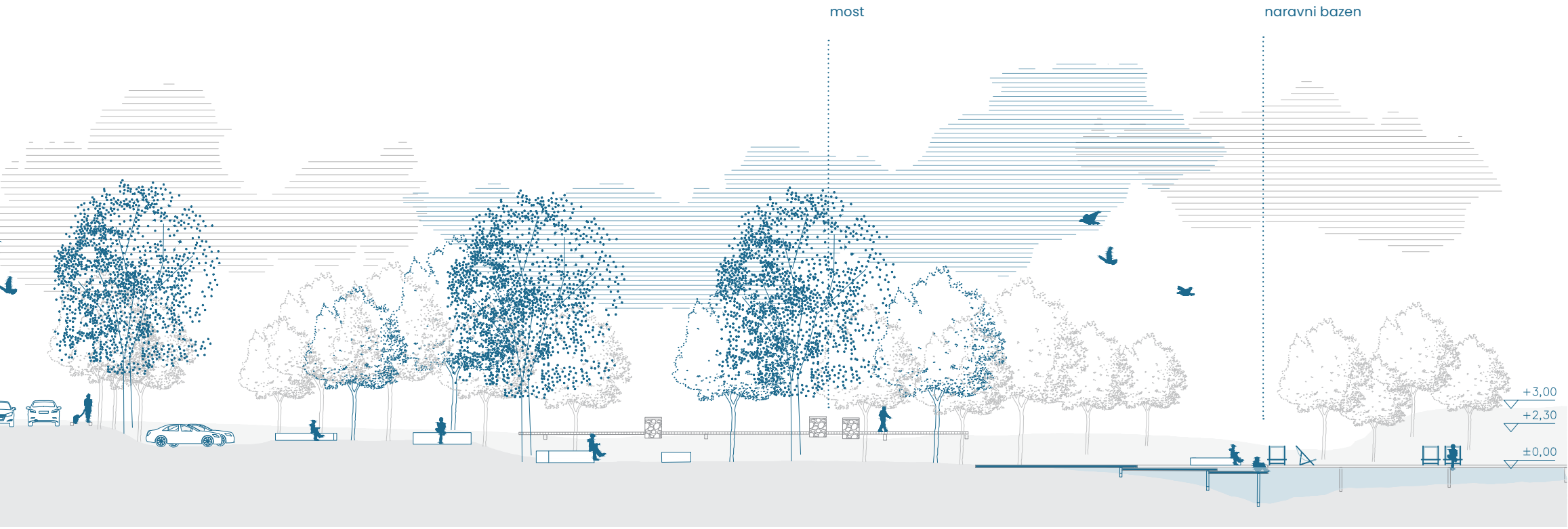
SITUACIJA S TLORISOM PRITLIČJA – VZHOD

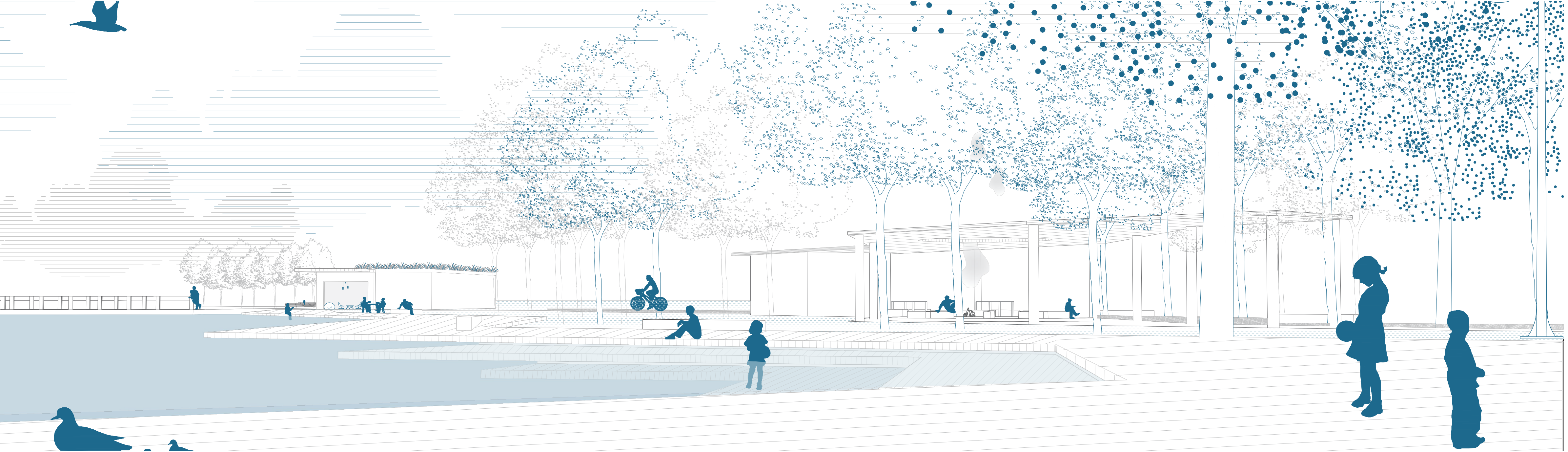
PREREZ AA

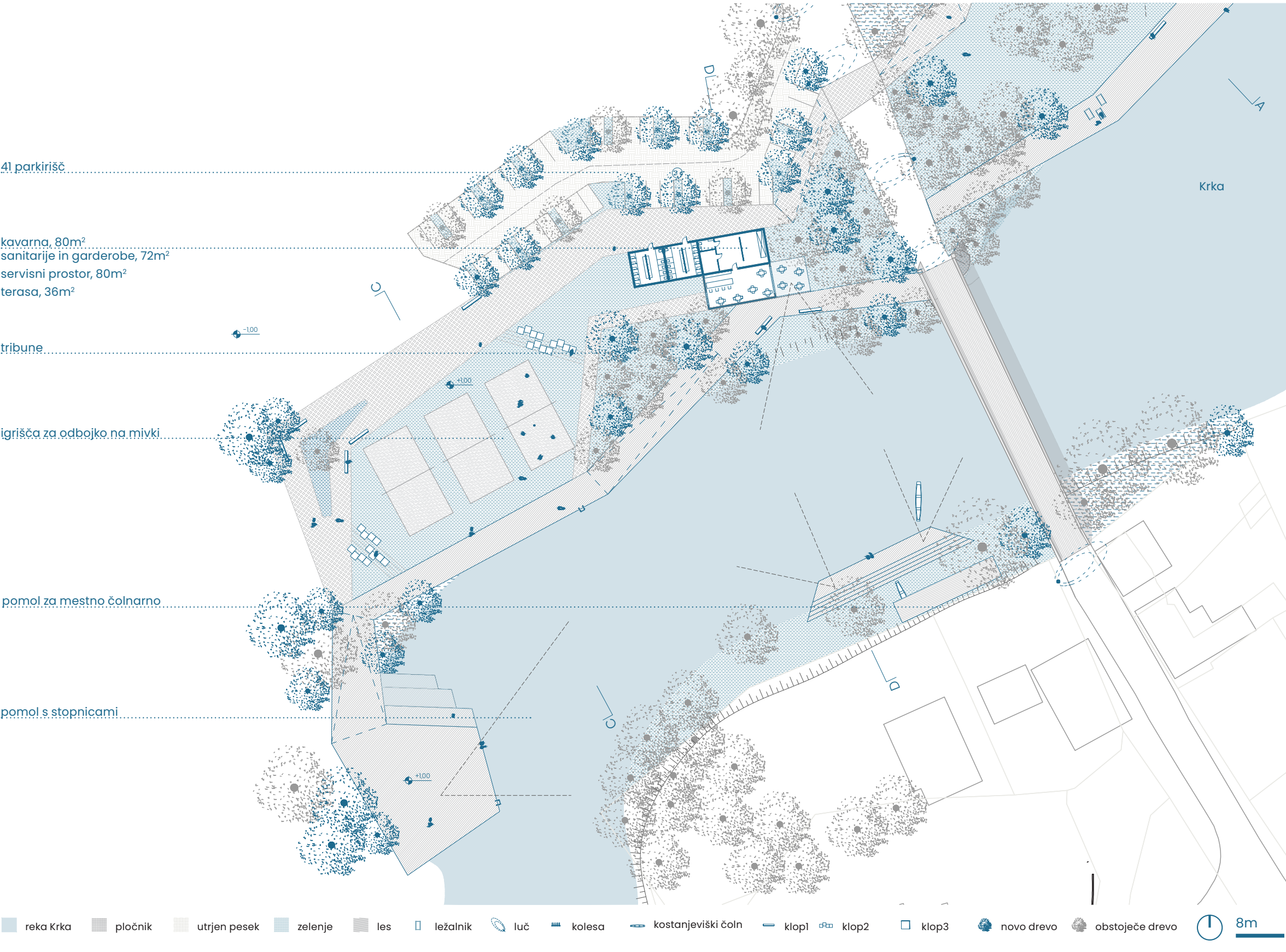
PREREZ BB

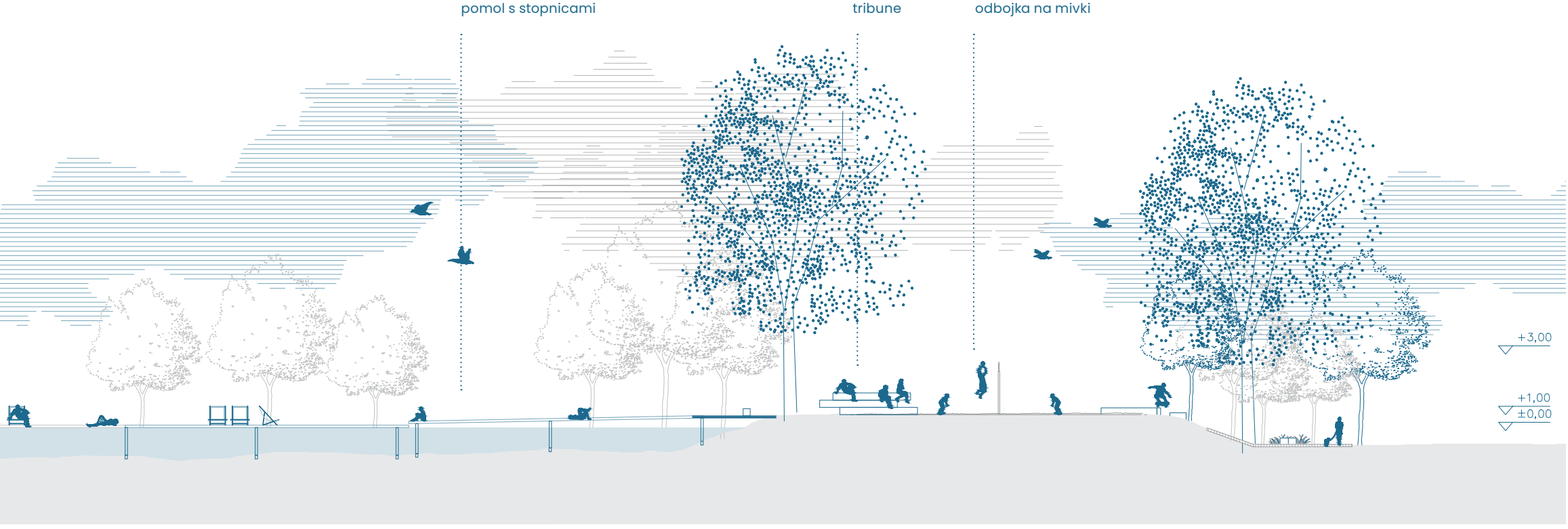
POGLED NA NARAVNI BAZEN

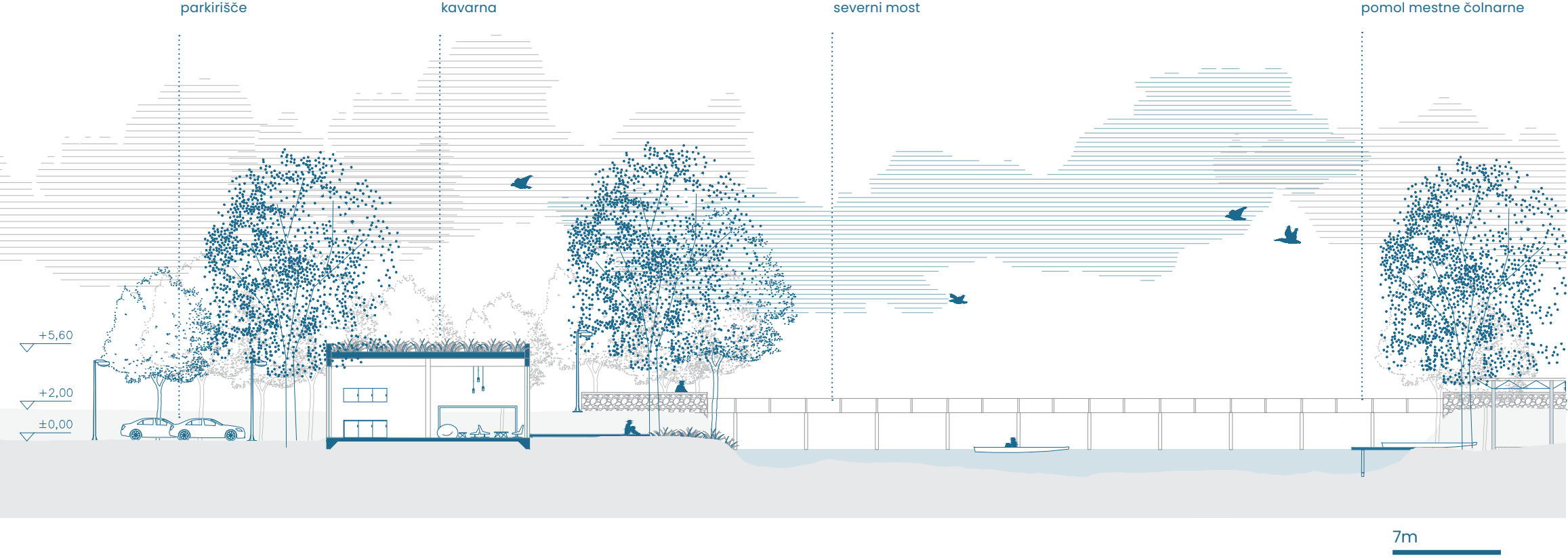
SITUACIJA S TLORISOM PRITLIČJA – ZAHOD

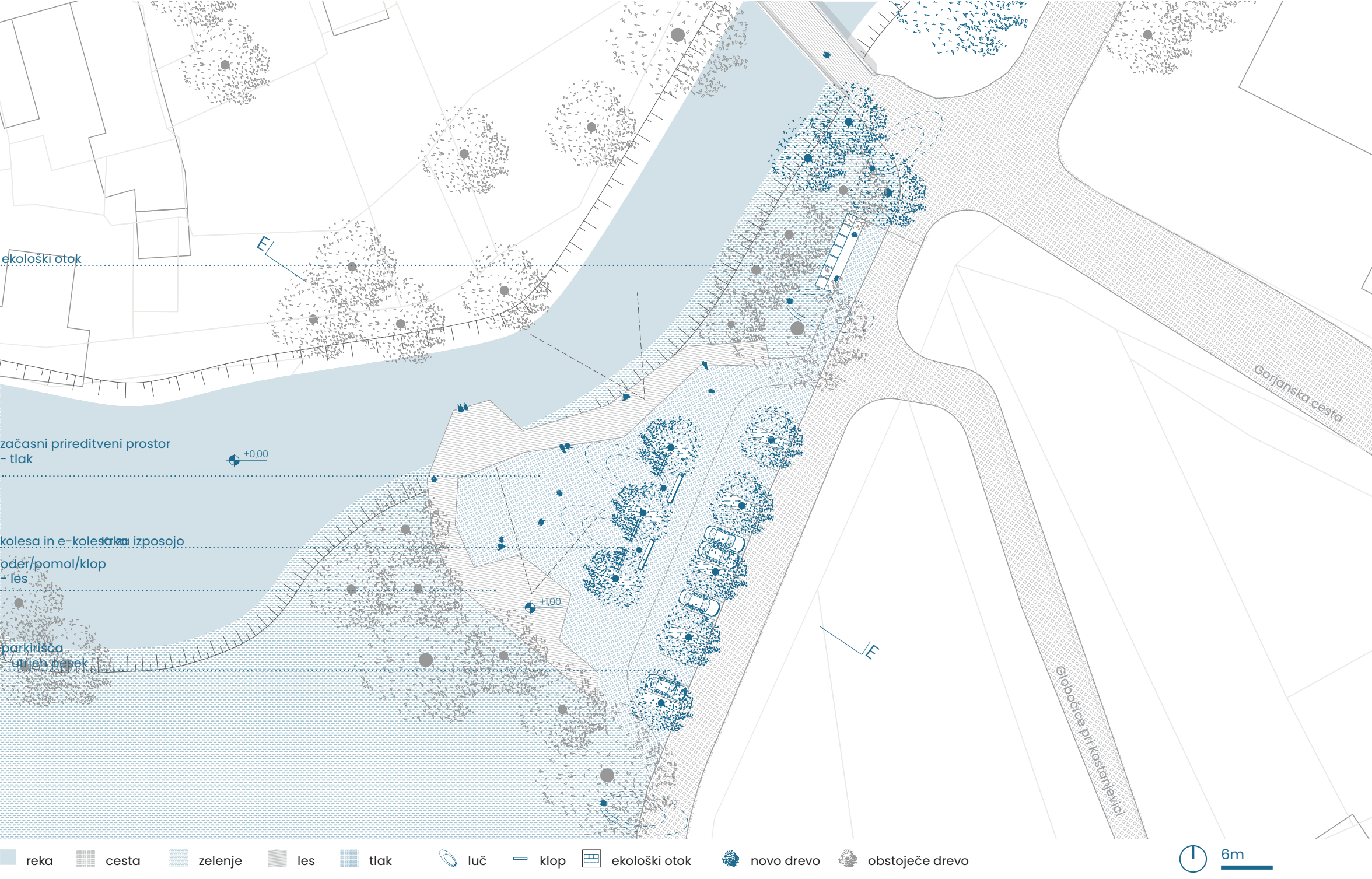
PREREZ CC

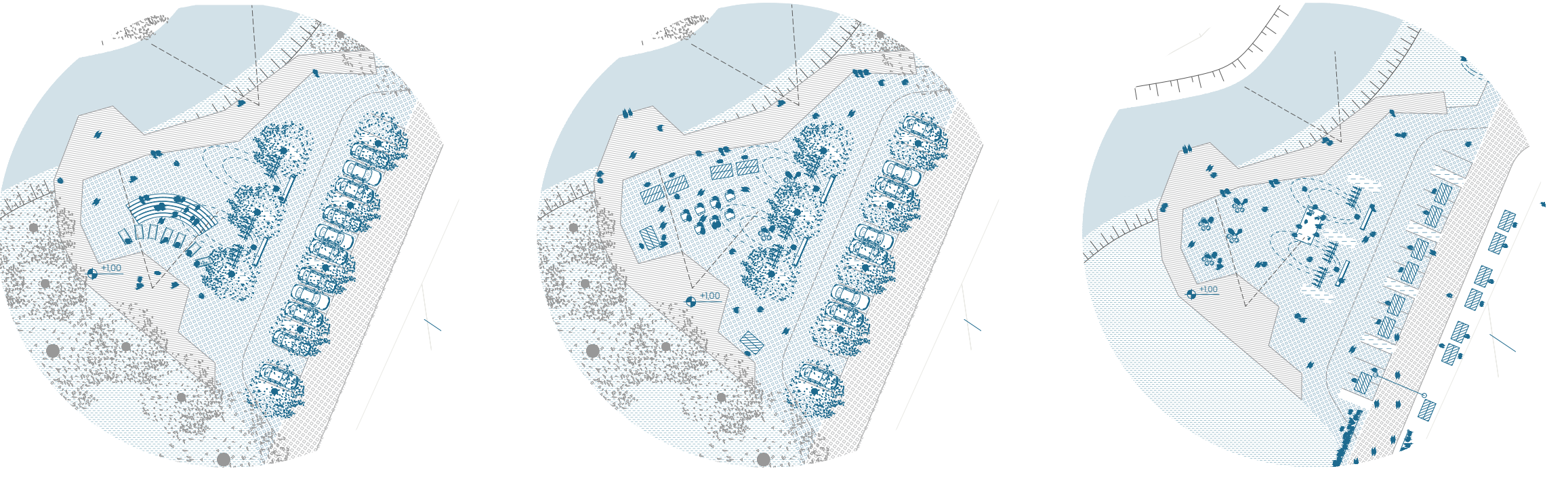
PREREZ DD

SITUACIJA ZAČASNEGA PRIREDITVENEGA PROSTORA

SCENARIJI UPORABE PROSTORA

koncert

Za večje dogodke na južnem območju omogočimo vnos začasne opreme, kot so sedišča za koncerte ali predstave. Lesen pomol, klopi in drevesa zamejujejo območje, mu dajejo obliko in ga ločujejo od parkirišča. Del lesenega pomola deluje kot rahlo dvignjen oder z razširitvijo.

tržnice

Kostanjevica na Krki je občina z bogato kulturno dediščino in veliko društev organizira večje dogodke. Scenarij prikazuje dogodek, kjer društva, ustvarjalci in lokalna podjetja ponujajo svoje izdelke na stojnicah. Osrednji prostor je namenjen sedenju, lahko pa ostane prehodni in se doda še več stojnic.

športni dogodek

Na Kostanjevici na Krki je aktivnih veliko športnih društev, ki čez celo leto organizirajo več dogodkov. Od pohodniških in kolesarskih odprav do znanega Kostanjeviškega teka. Začasna ureditev omogoča izkoristek prostora za zbirališče, cilj ali start, prostor za organizatorje in druge sodelavce, ki pomagajo pri izvedbi dogodka.